

Lausunto Naantalin kaupungin ympäristöohjelmaluonnoksesta

93/11.01.01/2019

Tekninen lautakunta 21.08.2019 § 59

Tekninen johtaja Reima Ojala 15.8.2019:

Ympäristö- ja rakennuslautakunta hyväksyi ympäristöohjelmaluonnoksen 12.6.2019. Ympäristö- ja rakennuslautakunta on pyytänyt luonnoksesta lausunnon tekniseltä lautakunnalta. Lausunto pyydetään toimittamaan ympäristö- ja rakennuslautakunnalle osoitettuna viimeistään 31.8.2019 mennessä.

Lausuntojen yhteydessä ympäristö- ja rakennuslautakunta pyytää kannanottoa Naantalin kaupungin liittymisestä Hinku-projektiin.

Liitteenä ympäristöohjelmaluonnos

LIITE B1, TEKLA 21.8.2019

OHEISMATERIAALI: Osallistamisen tulokset tiivistettynä, Kuntalaiskyselyn tulokset, Työntekijäkyselyn tulokset, Ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätös § 57, 12.6.2019, Ympäristö ja rakennuslautakunnan päätös § 61, 29.8.2018

Taustaa

Naantalin kaupunginvaltuuston 11.6.2018 § 46 hyväksymän Naantalin kaupunkistrategian 2022 yhdeksi kärkitoimenpiteeksi on nostettu rantojen virkistysarvojen ja lähivesien laadun parantaminen sekä Itämerihaasteen toimenpideohjelman ja Naantalin ilmastotavoitteet sisältävä ympäristöohjelma. Ympäristöohjelmatyö käynnistyi tammikuussa 2019. Aikataulullisena tavoitteena on ollut, että kesäkuun loppuun mennessä on saatu valmiiksi ympäristöohjelman luonnos, joka lähetetään muihin lautakuntiin lausunnoille kesän ja elokuun ajaksi.

Ympäristöohjelman tavoitteista ja sisällöstä

Ympäristöohjelman tavoitteena on viitoittaa Naantalin tulevaisuutta siten, että Naantali on hyvä ja terveellinen paikka elää ja olla nyt ja tulevillekin sukupolville, ja että Naantalin luontoympäristö voi hyvin.

Ympäristöohjelma sisältää seuraavat aihepiirit:

- "Ympäristövastuullinen Naantali", sisältäen mm. ilmastonmuutoksen hillintää ja sopeutumista koskevat toimenpiteet
- "Vehreän Naantalin lumo ja puhtaat vedet", sisältäen luonnon monimuotoisuutta ja vesistöjen tilaa edistävät toimenpiteet
- "Sädehtivä Naantali", sisältäen kaupungin ne toimenpiteet, joilla on vaikutusta myös kaupungin oman toiminnan ulkopuolelle. Toimenpiteet liittyvät yhteistyöhön, viestintään ja valistukseen.

Kukin aihepiiri sisältää lukuisia toimenpiteitä, joille on nimetty vastuutaho.

Toteutusaikataulu on vuosien 2020-2022 välillä.

Ympäristöohjelman toimeenpano ja päivitys

Ohjelman toimeenpano käynnistyy vuonna 2020, jolloin ympäristöohjelman toimenpiteitä viedään ensimmäisen kerran tulevaan vuoden 2021 talousarvioon. Toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Ympäristöohjelman toteutumisen seuraamiseksi perustetaan seurantatyöryhmä, joka kokoontuu vähintään kerran vuodessa.

Ympäristöohjelmaa päivitetään myöhemmin tarvittaessa. Kaikki ympäristöohjelman laatimisprosessin aikana kerätyt ideat löytyvät jatkoa varten niin kutsutusta "Toivomusten kaivosta".

Ympäristöohjelman osallistamisprosessista

Jotta ympäristöohjelma sisältäisi paikallisolosuhteiden kannalta olennaisia asioita, ohjelman valmistelun aikana on osallistettu Naantalin asukkaita, paikallisyhdistyksiä, luottamushenkilöitä ja kaupungin työntekijöitä.

Osallistamiskeinoja ovat olleet sähköiset kyselyt, työpajat, sekä kaupungin sisäiset osasto- ja aihekohtaiset palaverit. Palavereissa on käyty keskusteluja aiheeseen liittyvän alustuksen ja toimenpide-ehdotusten pohjalta.

Sähköinen kysely oli avoinna kuntalaisille 9.4.-8.5.2019 ja työntekijöille hie-
man eri sisältöisenä 23.4.-8.5.2019. Vastauksia saatiin kuntalaiskyselyyn 434 kpl ja työntekijäkyselyyn 163 kpl.

Luottamushenkilöille järjestettiin työpaja 26.3.2019. Työpajaan kutsuttiin saaristolautakunnan, teknisen lautakunnan, ympäristö- ja rakennuslautakunnan, koulutuslautakunnan ja kaupunginhallituksen ja -valtuuston jäsenet sekä ylimpiä virkamiehiä. Lisäksi kutsu lähetettiin muutamalle nuorisovaltuuston edustajalle. Osanottajia työpajassa oli yhteensä 20, alustajat mukaan lukien. Kuntalaistryöpaja järjestettiin 7.5.2019. Tilaisuuteen sai ilmoittautua kaupungin kotisivujen kautta. Lisäksi kutsu lähetettiin sähköpostitse suoraan paikallisyhdistyksille. Osanottajia oli yhteensä 19, alustajat mukaan lukien.

Ympäristöohjelmaehdotus

Ympäristöohjelmaluonnoksesta pyydetään lausunnot kaupungin eri toimielimiltä. Ympäristöohjelman lopullinen versio laaditaan lausunnot soveltuvien osin huomioiden. Ympäristöohjelmaehdotus tuodaan ympäristö- ja rakennuslautakunnan hyväksyttäväksi viimeistään lokakuun kokoukseen ja edelleen kaupunginhallitukseen ja kaupunginvaltuustoon marraskuussa 2019.

Lausunto

Ympäristöohjelman valmistelu on ollut hienosti vuorovaikutteista ja osallistavaa. Ohjelman laatimisen aikana on järjestetty sekä luottamushenkilöille että kuntalaisille työpajat. Kuntalaiset ovat saaneet vastata sähköiseen kyselyyn ja lähettää vapaamuotoiset terveisensä. Työntekijöiden kanssa on käyty osasto- ja aihekohtaisia keskusteluja ja työntekijät ovat saaneet vastata myös työntekijöille suunnattuun sähköiseen kyselyyn. Ehdotettuja toimenpiteitä on priorisoitu: mihin toimenpiteisiin kaupunki panostaa ensisijai-

sesti, ja mitkä toimenpiteet jätetään niin kutsuttuun toivomusten kaivoon odottamaan tulevia ohjelmakausia.

Ympäristöohjelmaluonnoksen teksti on sujuvaa ja ilmeikästä. Ympäristöohjelman keskeisimpänä tavoitteena on säilyttää Naantalin luonnonympäristö kauniina, terveellisenä ja monimuotoisena ja kehittää kaupungin toimintaa ympäristövastuulliseksi. Paikallinen ilma, maaperä ja vesi ovat tulevaisuuden Naantalissa puhtaita, ja lähiympäristö tukee asukkaiden terveyttä tarjoten myös mahdollisuuksia luonnossa elpymiseen ja rentoutumiseen.

Ympäristöohjelman visiona on:

- Naantali on tunnettu ympäristövastuullisuudestaan.
- Vetovoimaisessa Naantalissa on elinvoimainen luonnonympäristö ja kaunis, vihreä asuinympäristö.

Naantalin ympäristön tilaa on arvioitu monipuolisesti selvittämällä Naantalin luonnon tilaa, kasvihuonepäästötilannetta sekä vesistön tilaa. Kuntalaiskyselyllä on saatu vastauksia siihen, mitä kuntalaiset arvostavat nyky-Naantalissa ja mitä kohteita tulisi kehittää.

Ympäristöohjelman strategisia tavoitteita ovat:

- "Ympäristövastuullinen Naantali": Naantalin kaupunki toimii ympäristövastuullisesti. Ympäristövastuullinen Naantali toimii myös ilmastoystävällisesti ja kantaa vastuunsa omalta osaltaan ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen varautumiseksi. Naantalin kaupunki vähentää suunnitelmallisesti kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Ympäristöohjelmaan sitoutetaan kaupungin koko organisaatio.
- "Vehreän Naantalin lumo ja puhtaat vedet": Naantali turvaa paikallisen luonnon monimuotoisuuden ja kääntää luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen sen rikastumiseen vuoteen 2022 mennessä. Naantalin kaupunki luo aktiivisesti vihreää kaupunkiympäristöä ja turvaa paikallisen luonnon monimuotoisuuden edellytykset suojelemalla erilaisia luonnonympäristöjä ja ylläpitämällä ja palauttamalla riittävät viher yhteydet eri luontoalueiden välille. Naantalin vesistöjen tila paranee vuoteen 2022 mennessä ja on hyvä vuoteen 2027 mennessä.
- "Sädehtivä Naantali": Naantalin kaupunki on paikallisella ja alueellisella tasolla esimerkillinen kunta-alan toimija ympäristöasioissa. Kaupunki tarjoaa kuntalaisilleen ajankohtaista opastusta ja neuvontaa ympäristöasioissa. Kaupunki osallistuu aktiivisesti erilaisiin paikallisiin ympäristötalkoisiin ja hankkeisiin ja on osaltaan luomassa samalla myös yhteisöllistä paikalliskulttuuria. Kaupunki tarjoaa pienille ja isommillekin kuntalaisilleen innostavaa ja vaikuttavaa ympäristökasvatusta. Kaupunki tiedottaa näkyvästi ympäristöohjelman toimenpiteistä ja niissä onnistumisista. Kaupunki jakaa kokemuksiaan myös alueellisesti ja valtakunnallisesti ja parantaa samalla omaa ympäristöosaamistaan muiden onnistumisista oppien ja ollen näin tiedollisestikin resurssiviisas toimija.

Sekä ympäristöohjelman visio että strategiset tavoitteet on harkittu ja perusteltu hyvin.

Ympäristöohjelmaan on kerätty toimenpiteitä, joiden avulla on tarkoitus

päästä asetettuihin tavoitteisiin. Toimenpiteet on jaoteltu koskemaan:

Ympäristövastuullinen Naantali

- kestävät hankinnat
- jätehuolto ja kierotalous
- kaupungin kiinteistöjen energiatalous ja uusiutuva energia
- ekologinen rakentaminen
- viisas liikkuminen ja yhdyskuntarakenne
- varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen

Vehreän Naantalin lumo ja puhtaat vedet

- luonnonsuojelu ja vieraslajien torjunta
- puistot ja viheralueet
- metsät
- Itämerihaaste Naantalissa

Sädehtivä Naantali

- omistajaohjaus ja vihreä talous
- viestintä
- ympäristökasvatus
- yhteistyö.

Toimenpiteitä ja tavoitteita on kirjattu ympäristöohjelmaluonnoksen runsaasti. Osa tavoitteista on sellaisia, että niiden ottamista mukaan ympäristöohjelmaan pitää vielä harkita, sillä jotkut toimenpiteistä ovat jokavuotista toimintaa jo nyt ja osa tavoitteista voi olla tässä vaiheessa liian aikaista tai liian nopealla tavoiteaikataululla. Osa tavoitteista on myös sellaisia toimenpiteitä, joihin vaikutetaan ja joista tullaan säättämään todennäköisesti maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

On tärkeää, että ennen toimenpiteiden ja tavoitteiden kirjaamista ympäristöohjelmaan, niiden määrää ja sisältöä tarkennetaan. Tarkennustyön onnistumiseksi on syytä järjestää tarpeellinen määrä työpajoja kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Ehdotus toimenpiteiden kirjaamisesta vuosittain talousarvioon ja niiden seuraamisesta tilinpäätöksessä on hyvä. Toimenpiteiden toteuttamisen ja seuraamisen onnistumisen kannalta on tärkeää, että toimenpiteiden määrää ja sisältöä tarkennetaan yhdessä kaupungin asiantuntijoiden kanssa. Erillisen seurantaryhmän, joka koostuu keskeisistä kaupungin eri toimialojen edustajista, perustaminen ympäristöohjelman toteutumisen seurantaan varten ei liene tarpeen, jos toimenpiteiden seuranta kytketään talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin.

Kannanotto Naantalin kaupungin liittymisestä Hinku-projektiin

Ympäristö- ja rakennuslautakunta päätti pyytää ympäristöohjelman lausuntopyyntöjen yhteydessä myös kannanoton lausunnonantajilta Naantalin kaupungin liittymisestä HINKU-projektiin. Valtuutetut Elina Mälkiä ym. ovat tehneet valtuustoaloitteen 16.10.2017 Naantalin kaupungin liittymisestä HINKU-projektiin. Asiaa on käsitelty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 29.8.2018. Lautakunta päätti silloin jättää asian pöydälle.

TEKNINEN JOHTAJA:

Tekninen lautakunta päättää antaa Naantalin ympäristö- ja

rakennuslautakunnalle edellä olevan ehdotuksen mukaisen lausunnon ympäristöohjelmaluonnoksesta.

Lisäksi tekninen lautakunta ilmoittaa kannanottonaan Naantalın kaupungin liittymisestä HINKU-projektiin, että HINKU-projektin toimenpiteet, vaikutukset ja mahdollisuudet selvitetään ja valmistellaan erikseen ja liittymisestä päätetään selvitystyön tulosten perusteella

KOKOUSKÄSITTELY

Merkittiin, että ympäristöpäällikkö Saija Kajala, ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja Jan Lindström osallistuivat kokoukseen tämän asian käsittelyn ajan.

Elina Mälkiän esitti, että Hinku-projektiin liittyminen päätetään ympäristöohjelman yhteydessä. Asiaa kannatti Kaisa Vallavuori, Heikki Lindgren ja Eliisa Ansamaa.

Anne Tirkkosen esitti, että asia jätetään pöydälle.

TEKNINEN LAUTAKUNTA:

Tekninen lautakunta päätti Anne Tirkkosen esityksestä jättää asian pöydälle.